

Test badający kompetencje polonistyczne w kl. I gimnazjum

Autorzy:

- Mirosława Bieniecka
- Wiesława Domalewska
- Irena Kowalewska
- Joanna Lewczuk
- Tomasz Śmigielski
- Renata Zaniewska

Test skonstruowano pod kierunkiem konsultantów ODN w Łomży - Doroty Dąbrowskiej i Joanny Szkop – w czasie zajęć na kursie doskonalącym „Diagnozowanie kompetencji polonistycznych w szkole podstawowej i gimnazjum”.

Kartoteka testu

Nr zadania	Uczeń potrafi	Kategoria celu	Poziom wymagań	Typ zadania
1.	Rozpoznaje typ tekstu	A	PP	WW
2.	Wyjaśnia pojęcie tolerancji	B	P	KO
3.	Wyszukuje informacje zawarte w tekście	A	P	KO
4.	Uzasadnia własne zdanie	D	PP	KO
5.	Wskazuje właściwe źródło informacji	A	P	KO
6.	Ustala hierarchię, wartościuje	D	PP	KO
7.	Objaśnia kompozycję tekstu	B	P	WW
8.	Rozpoznaje elementy świata przedstawionego	B	PP	KO
9.	Wymienia najważniejsze zdarzenia	A	P	KO
10.	Wskazuje narratora	B	P	KO
11.	Wyciąga wnioski	C	P	KO
12.	Określa cechy bohatera	B	P	KO
13.	Wybiera morał	A	P	KO
14.	Uzasadnia własne zdanie / ocenia postawę bohatera	D	PP	KO
15.	Redaguje charakterystykę postaci	C	P	RO

Drogi Uczniu, Droga Uczennico!

Ten test jest sprawdzianem Twoich wiadomości i umiejętności zdobytych w szkole podstawowej. Aby osiągnąć jak najlepszy wynik, uważnie i dokładnie przeczytaj oba teksty, a potem polecenia oraz wykonaj zadania zgodnie z nimi. Życzymy powodzenia.

Tekst 1.

Ten felieton jest pisany na Wasze zamówienie. W nadesłanych do redakcji ankietach prosiłście między innymi o ponowne poruszenie zagadnienia przyjaźni i wielu związanych z tym problemów. Jednak zanim przejdę do właściwego tematu, chcę odpowiedzieć jednemu z czytelników na pytanie, które w pewien sposób wiąże się ze sprawą przyjaźni. Pytanie brzmi: **co to takiego tolerancja?**

Myślę, że to pojęcie oznacza wyrozumiałość i poszanowanie cudzych poglądów, wierzeń, zachowań, mimo że są one odmienne od tego, co my uważamy za słuszne i prawdziwe. **Krótko mówiąc, osoba tolerancyjna pozwala innym na bycie sobą.** Nie ocenia ich, nie osądza, nie każe ludziom myśleć i zachowywać się tak, jak ona uważa za właściwe. Tolerancja jest bardzo trudną umiejętnością, wymaga pozytywnego nastawienia do świata i do ludzi, dużej cierpliwości i mądrości. Tak naprawdę, wielu dorosłych ma kłopoty z takim myśleniem, a niektórzy są temu wręcz przeciwni. A co Ty o tym myślisz?

Na czym polegają zachowania tolerancyjne?

Tolerancja nie oznacza tego, że pozwalamy innym wobec nas na każde zachowanie, jakie im przyjdzie do głowy. Bo jeśli ktoś zachowuje się w sposób krzywdzący innych, arogancki lub agresywny, to nasza reakcja musi być stanowcza, w miarę naszych możliwości uniemożliwiająca takie zachowanie. W takim przypadku nie ma miejsca na tolerancję – za to istnieje konieczność przeciwstawienia się złu. Zaś zachowanie tolerancyjne polega na akceptacji innego stylu bycia i życia rówieśników, bez okazywania im lekceważenia, pogardy, ale i bezkrytycznego podziwu.

Teraz zajmiemy się pytaniem, które często powtarzało się w odpowiedziach na ankietę. Brzmiało ono:

Jak przyjaciele powinni postępować wobec siebie?

Te dwa określenia: powinność i przyjaźń chyba trochę nie pasują do siebie. Słowo powinność kojarzy mi się z obowiązkiem, a przecież przyjaźń jest całkowicie dobrowolna, wynika z naszej potrzeby bliskości z innymi i daje nam dużo radości. Więc pozwólcie, że przeformułuję to pytanie następująco:

Na czym polega prawdziwa przyjaźń?

Myślę, że opiera się na:

- wzajemnym zaufaniu, akceptacji i tolerancji
- gotowości do udzielania sobie wszelkiego rodzaju pomocy
- dużej otwartości, szczerości, prawdomówności, byciu sobą
- umiejętności wybaczenia
- niezdradzaniu powierzonych tajemnic
- mówieniu ze sobą na każdy temat (nie czujemy się zranieni uwagami krytycznymi od osób życzliwych, dobrze nam życzących, lecz zastanawiamy się, czy są one prawdziwe, czy nie)
- wzajemnym kontrolowaniu się w różnego rodzaju „wyskokach i szaleństwach”
- pozytywnym nastawieniu do innych
- pielęgnowaniu przyjaźni (mówieniu o wzajemnych pozytywnych uczuciach, wspieraniu się w trudnych sytuacjach, pamiętaniu o imieninach, urodzinach, innych świętach itp.).

Wymieniłam kilka istotnych elementów przyjaźni, ale nie wyczerpałam jeszcze tematu. Dlatego wrócę do niego za miesiąc. A może zechcecie podzielić się Waszymi refleksjami i doświadczeniami związanymi z przyjaźnią?

(„O przyjaźni raz jeszcze” przedruk za „5,10,15” nr 4, kwiecień 1997)

Zadania do tekstu 1.

1. „O przyjaźni raz jeszcze” jest tekstem:

- a) literackim.
- b) popularnonaukowym.
- c) poetyckim.
- d) naukowym.

2. Napisz, co rozumiesz pod pojęciem tolerancji.

---

3. Dlaczego tolerancja jest bardzo trudną umiejętnością? Odpowiedź sformułuj na podstawie 2. akapitu.

---

4. Czy jesteś osobą tolerancyjną? W 1-2 zdaniach uzasadnij swoją odpowiedź.

---

5. W jakim słowniku znajdziesz wyjaśnienie znaczenia wyrazu tolerancja?

---

6. Wymień najważniejszą według Ciebie cechę prawdziwej przyjaźni. Uzasadnij swój wybór, podając przykład z literatury.

---

7. Wskaż, które zdanie rozpoczyna zakończenie tekstu:

- a) „Ten felieton jest pisany na Wasze zamówienie...”
- b) „Teraz zajmiemy się pytaniem...”
- c) „Na czym polega prawdziwa przyjaźń...”
- d) „Wymieniłam kilka istotnych elementów...”

Tekst 2.

Adam Mickiewicz Przyjaciele

Nie masz teraz prawdziwej przyjaźni na świecie;
Ostatni znam jej przykład w Oszmiańskim powiecie.
Tam żył Mieszek, kum Leszka, i kum Mieszka Leszek,
Z tych, co to: gdzie ty, tam ja, - co moje, to twoje.
Mówiono o nich, że gdy znaleźli orzeszek,
Ziarnko dzielili na dwoje;
Słowem tacy przyjaciele,
Jakich i wtenczas liczono niewiele.
Rzekłbyś: dwój duch w jednym ciebie.

O tej swojej przyjaźni raz w cieniu dąbrowy
Kiedy gadali, łącząc swoje czułe mowy
Do kukań zozul i krakań gawronich,
Alić ryknęło raptem coś koło nich.
Leszek na dąb; nuż po pniu skakać jak dzieciółek.
Mieszek tej sztuki nie umie,
Tylko wyciąga z dołu ręce: „Kumie!”
Kum już wylazł na wierzchołek.

Ledwie Mieszkowi był czas zmrużyć oczy,
Zbladnąć, paść na twarz: a już niedźwiedź kroczy.
Trafia na ciało, maca: jak trup leży;
Wącha: a z tego zapachu,
Który mógł być skutkiem strachu,
Wnosi, że to nieboszczyk i że już nieświeży.
Więc mruknąwszy ze wzgardą odwraca się w knieję,
Bo niedźwiedź Litwin mięs nieświeżych nie je.
Dopieroż Mieszek odżył... „Było z tobą krucho! –
Woła kum. – Szczęście, Mieszku, że cię nie zadrapał!
Ale co on tak długo tam nad tobą sapał,
Jak gdyby coś miał powiadać na ucho?”
„Powiedział mi – rzekł Mieszek – przysłowie niedźwiedzie:
Że prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie”.

Zadania do tekstu 2.

8. Wymień wskazane poniżej elementy świata przedstawionego utworu Adama Mickiewicza pt. „Przyjaciele”:
a) miejsce zdarzeń.

_____

b) czas.

_____

c) bohaterowie.

_____

9. Ułóż plan najważniejszych wydarzeń (4-5 punktów). Pamiętaj o jednolitej formie gramatycznej.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

10. Wypisz z tekstu czasownik, w którym ujawnia się narrator.

_____

11. Uzupełnij tabelę.

Co mówiono o przyjaźni Leszka i Mieszka?	Czego dowiedziałeś się o przyjaźni Leszka i Mieszka na podstawie tych cytatów?
„ziarnko dzielili na dwoje”	
„dwój duch w jednym ciele”	

12. Nazwij dwie cechy Leszka , które ujawniły się w czasie pobytu w lesie.

---

13. Zacytuj fragment tekstu, który jest pouczeniem.

---

14. Leszek zapewniał Mieszka: „Gdzie ty, tam ja, co moje, to twoje”. Czy dotrzymał słowa? Odpowiedź uzasadnij w 2-3 zdaniach.

---

15. Napisz charakterystykę swojego przyjaciela. Uwzględnij informacje dotyczące jego wyglądu i cech. Twoja praca nie powinna być krótsza niż 10 linijek.

Klucz odpowiedzi i kryteria punktowania zadań

Nr zad.	Klucz odpowiedzi, kryteria przyznawania punktów	Maksymalna punktacja
1.	b	1
2.	Wyjaśnienie pojęcia tolerancji.	1
3.	Udzielenie odpowiedzi na podstawie 2. akapitu.	1
4.	<ul style="list-style-type: none"> • Uzasadnienie odpowiedzi – 1p. • Poprawność językowa – 1p. 	2
5.	W słowniku języka polskiego lub słowniku wyrazów obcych	1
6.	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienienie jednej cechy przyjaźni – 1p. • Uzasadnienie z podaniem trafnego przykładu z literatury 	2
7.	d	1
8.	a) w oszmiańskim powieście lub w lesie lub w dąbrowie – 1p. b) dawno lub latem – 1p. c) Leszek i Mieszek lub Leszek, Mieszek i niedźwiedź – 1p.	3
9.	<ul style="list-style-type: none"> • Sformułowanie punktów w jednorodnej formie gramatycznej – 1p. • Przedstawienie najważniejszych wydarzeń – 1p. • Ułożenie 4 – 5 punktów planu – 1p. 	3
10.	znam	1
11.	Prawdziwa przyjaźń, dzielili się wszystkim, rozumieli się itp. – 1p.	1
12.	Egoista (samolub), sprytny, cwany, nieszczerzy - 1p. za podanie dwóch cech	1
13.	Przytoczenie fragmentu „prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie”	1
14.	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielenie trafnej odpowiedzi - 1p. • Uzasadnienie swojego zdania – 1p. • Wypowiedź poprawna pod względem językowym (dopuszczalny jeden błąd) – 1p. 	3
15.	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawienie bohatera -1 p. • Opis wyglądu zewnętrznego z podaniem co najmniej 3 cech – 1 p. • Wymienienie co najmniej 3 cech wewnętrznych – 1 p. • Podanie przykładów -1 p. • Sformułowanie własnej oceny – 1 p. • Spójność, uporządkowanie tekstu – 1 p. • Bogactwo języka – 1 p. • Poprawność językowa (dop. 2 bł.) – 1 p. • Poprawność ortograficzna (dop. 2 bł.) – 1 p. • Poprawność interpunkcyjna (dop. 2 bł.) – 1 p. 	10